

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı: 2257

25 Eylül 2013 tarihinde Mersin’de imzalanan ve 6675 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanmasına, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

4 Mart 2020

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
CİBUTİ CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA

Bundan sonra “Akit Taraflar” olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti:

Özellikle bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, Akit Taraflar arasındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

Bu gibi yatırımlara tanınacak muameleye ilişkin bir anlaşmanın sermaye ve teknoloji akımı ile Akit Tarafların ekonomik kalkınmasını teşvik edeceğini kabul ederek;

Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamın idamesi açısından arzulanır olduğuna ve ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılmasına ve yaşam standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunacağına dair mutabık kalarak;

Bu amaçlara sağlık, güvenlik ve çevreye ilişkin genel uygulama önlemleri yanında uluslararası kabul görmüş işçi haklarını zayıflatmadan ulaşılabileceğine ikna olarak; ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından:

1. “Yatırım” terimi; uzun süreli ekonomik ilişkiler kurmak amacıyla bir Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak edinilen, iş faaliyetleri ile bağlantılı her türlü mal varlığını ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet gibi diğer haklar ve malvarlığının bulunduğu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar;

(b) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili ekonomik değeri olan diğer haklar;

(c) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(d) özellikle patentler, sınai tasarımlar, teknik süreçler gibi sınai ve fikri mülkiyet hakları yanında ticari markalar, ticari itibar ve know-how;

(e) doğal kaynaklara yönelik imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanun veya sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları;

Şu şartla ki, bu gibi yatırımlar; bir şirketin %10'dan azına karşılık gelen veya temsil eden hissesinin veya oy hakkının borsa yoluyla edinimi niteliğinde olduğunda İşbu Anlaşma kapsamına girmez.

2. “Yatırımcı” terimi:

Diğer Akit Tarafın ülkesinde bir yatırım yapmış olan;

(a) kanunlarına göre, bir Akit Tarafın vatandaşı olan gerçek kişileri,

(b) kayıtlı işyerleri ile birlikte etkin iş faaliyetleri bir Akit Tarafın ülkesinde bulunan ve o Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş şirketleri, kuruluşları, firmaları veya iş ortaklıklarını,

ifade eder.

3. “Gelirler” terimi, bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamakla beraber özellikle, kar, faiz, sermaye kazançları, royaltiler, ücretler ve temettüleri içerir.

4. “Ülke” terimi:

(a) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemenlik hakları veya yargı yetkisine sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Cibuti Cumhuriyeti ile ilgili olarak; Cibuti Cumhuriyeti yasalarına ve uluslararası hukuka uygun olarak Cibuti Cumhuriyeti'nin egemenliği ve yargı yetkisi altında bulunan, kara, hava ve deniz sınırları ile kısıtlı olan alanlarını ifade eder.

MADDE 2

Uygulama Kapsamı

İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Taraf yatırımcısı tarafından işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış olan yatırımlarına uygulanacaktır. Bununla birlikte; işbu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara uygulanmaz.

MADDE 3

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, kendi ülkesinde, diğer Akit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğunca teşvik eder.
2. Her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman adil ve hakkaniyete uygun muamele ile tam koruma ve güvenlik de dâhil olmak üzere, uluslararası hukukun asgari muamele standartlarına uygun bir muameleyle tabi tutulur. Akit Taraflardan hiçbiri, makul olmayan veya ayrımcı tedbirlerle yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına hiçbir şekilde engel olamaz.

MADDE 4

Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulananandan daha az elverişli olmayacak şekilde ülkesine kabul eder.

2. Her bir Akit Taraf, kurulmuş olan bu yatırımlara, bunların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, kendi yatırımcılarının yatırımları ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, bundan daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunur.

3. Akit Taraflar, kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde, bir yatırımın yapılması ve sürdürülmesiyle ilgili olarak diğer Akit Tarafın ülkesine girmek isteyen her bir Akit Taraf vatandaşının girişi ve geçici ikameti için yapılan başvuruları iyi niyetle değerlendirir.

4. (a) İşbu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafın tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme ile tanımlanmış olduğu bir muameleyi, tercihi veya ayrıcalığı, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına da sağlamakla yükümlü olduğu şeklinde yorumlanmaz.

(b) İşbu Anlaşmanın ayrımcılık yapmama, ulusal muamele ve en çok kayırılan ulus muamelesi hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin, bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya bunlarla ortaklığından kaynaklanan ve bu Akit Tarafın kendi vatandaşlarına ya da şirketlerine, veya bu gibi bir birliğin, ortak pazarın ya da serbest ticaret bölgesinin üye devletlerinin vatandaşlarına veya şirketlerine veya herhangi bir üçüncü ülke vatandaşlarına veya şirketlerine tanımlanmış olduğu tüm mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmaz.

(c) Bu maddenin 1. ve 2. fıkraları, işbu Anlaşma veya Akit Taraflardan birinin imza koyduğu benzer diğer bir uluslararası anlaşmada düzenlenen yatırımcı ile ev sahibi Akit Taraf arasındaki uyumsuzluğun çözümü hükümleri bakımından uygulanmaz.

(d) İşbu Anlaşmanın 3. ve 4. Maddelerinin hükümleri, ev sahibi Akit Tarafı, toprak, gayrimenkul ve bunlar üzerindeki aynı hakların edinimi bakımından kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamelelerin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakla yükümlü kılmaz.

MADDE 5 **Genel İstisnalar**

1. İşbu Anlaşmanın hiç bir hükmü, bir Akit Tarafın:

(a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;

(b) canlı veya cansız tükenbilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili;

ayrımcı olmayan herhangi bir hukuki önlemi almasına, sürdürülmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.

2. İşbu Anlaşmanın hiç bir hükmü:

(a) bir Akit Tarafın, açıklanmasını temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;

(b) hiçbir Akit Tarafın,

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri ticareti ile bir askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan veya dolaylı olarak diğer mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji sağlama amacıyla yapılan ticaret ve işlemlere ilişkin;

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda;

veya

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak;

kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde; veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoyacak şekilde;

yorumlanamaz.

MADDE 6

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde; anında, yeterli ve etkin tazminat ödenerek, uygun hukuki usule ve işbu Anlaşmanın 4. Maddesinde belirtilen genel muamele prensiplerine göre yapılanlar hariç olmak üzere kamulaştırılmaz, devletleştirilemez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılmaz.

2. Sağlık, güvenlik ve çevre gibi halkın refahını ilgilendiren meşru hedeflerin korunması amacıyla düzenlenen ve uygulanan ayrımcı olmayan yasal önlemler, dolaylı kamulaştırma teşkil etmez.

3. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya kamuoyuna duyurulduğu tarihten önceki piyasa değerine eşit olur. Tazminat gecikme olmaksızın ödenir ve 8. Maddenin 2.fıkrasında da belirtildiği gibi serbestçe transfer edilebilir.

4. Tazminat serbestçe çevrilebilen bir para cinsi ile ödenir ve ödenmesinde gecikme olması durumunda tazminat, ev sahibi Akit Tarafın ülkesinde kamu alacaklarına ödenen en yüksek faiz oranına eşit oranda bir faiz oranını içerir.

MADDE 7

Kayıplar için Tazminat

1. Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, isyan, iç karışıklık veya diğer benzeri olaylar nedeniyle zarar gören Akit Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tazmin edici tedbirlere ilişkin olarak, kendi yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulur.

2. Bu Maddenin 1. fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, anılan fıkrada belirtilen durumlardan herhangi birinde, diğer Akit Tarafın ülkesinde zarar gören bir Akit Taraf yatırımcılarının zararları;

(a) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamlarınca mallarına el konulması; veya

(b) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamlarınca mallarının çatışma halinde değilken ya da durum zorunlu kılmadığı halde tahrip edilmesi durumunda;

hızlı, yeterli ve etkin bir şekilde karşılanacak ya da tazminat ödenecektir. Hasıl olan ödemeler başka bir para birimine serbestçe çevrilebilir olacaktır.

MADDE 8

Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Akit Taraf, bir yatırıma ilişkin bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verir. Bu gibi transferler, aşağıdakileri içerir:

(a) ana sermaye ve yatırımı sürdürmek veya artırmak amaçlı ek meblağlar,

(b) gelirler,

(c) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar,

(d) 6. ve 7. Maddelere ilişkin tazminatlar,

(e) geri ödemeler ve yatırımla ilgili kredilerin faiz ödemeleri,

(f) bir Akit Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izinlerini almış olan diğer bir Akit Tarafın vatandaşlarının aldığı maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler,

(g) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler

2. Aksi yatırımcı ve ev sahibi Akit Tarafça kararlaştırılmadıkça, transferler; yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya herhangi bir konvertibl para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden yapılır.

3. İstisnai durumlarda, ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara sebep olması veya sebep olma tehdidini yaratması halinde, her bir Akit Taraf ayrımcılık yapmadan ve iyi niyeti esas alarak geçici olarak transferleri kısıtlayabilir.

MADDE 9

Halefiyet

1. Eğer Akit Taraflardan biri yatırımcılarının yatırımlarını ticari olmayan risklere karşı korumak amacıyla bir kamu sigortası veya garanti planına sahipse ve bu Akit Tarafın bir yatırımcısı bu sigortayı edinmiş veya plana katılmışsa, sigortalayanın yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta sözleşmesinin şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafça tanınır.

2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve yatırım ile ilgili yükümlülükleri üstlenir. Halef olunan haklar veya talepler yatırımcının özgün hak veya taleplerini aşmaz.

3. Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyumsuzluklar işbu Anlaşmanın 10'uncu Maddesinin hükümlerine göre çözümlenir.

MADDE 10

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyumsuzlukların Çözümü

1. Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında bu yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan uyumsuzluklar, yatırımcı tarafından yatırımın yapıldığı Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilir. Mümkün olduğu ölçüde, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyumsuzlukları danışmalar ve müzakereler yoluyla iyi niyetle çözmeye gayret ederler.

2. Bu uyumsuzlukların, 1.fıkrafta belirtilen yazılı bildirim tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde bu şekilde çözümlenememesi halinde, uyumsuzluklar yatırımcının seçebileceği üzere:

(a) ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemesine,

veya

(b) işbu Madde'nin 4 (a) ve (b) fıkralarında belirtilen durumlar hariç olmak üzere,

(i) Her iki Tarafın da bu Sözleşmeye imzacı olmaları halinde, "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID),

(ii) Yatırımcının ülkesi olan Akit Taraf ya da uyuşmazlığa taraf olan Akit Taraflardan sadece birinin ICSID Sözleşmesinin taraflarından biri olması durumunda ise ICSID Sekreteryası tarafından Dava İşlemlerinin Yönetilmesi için Ek İmkan'ı düzenleyen kurallar kapsamında ICSID'e,

(iii) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL)'nın Tahkim Usulü Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir ad hoc tahkim mahkemesine, veya

(iv) Paris Uluslararası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesine

sunulabilir.

3. Yatırımcının uyuşmazlığı işbu Maddenin 2. fıkrasında bahsedilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunduğu andan itibaren, bu yollardan birinin seçimi nihaidir.

4. Bu Madde'nin 2'inci fıkrasının hükümlerine bakılmaksızın;

(a) Yalnızca, ev sahibi Akit Tarafın yabancı sermaye ile ilgili mevzuatına uygun olarak, herhangi bir iznin gerekli olması halinde, gerekli izni almış ve fiilen başlamış yatırım faaliyetlerinden doğrudan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) veya Akit Tarafların üzerinde uzlaştıkları diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmasına sunulabilir;

(b) Ev sahibi Akit Tarafın ülkesinde yer alan taşınmazlar üzerindeki mülkiyet hakları ve aynı haklara ilişkin uyuşmazlıklar tamamen ev sahibi Akit Taraf mahkemelerinin yargılama yetkisi altındadır ve bu nedenle Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) ya da diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözümü mekanizmasına sunulamaz; ve

(c) "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin 64'üncü Maddesinin uygulamasında aşağıdaki hüküm geçerli olacaktır:

Türkiye Cumhuriyeti, "Devletler ile diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin yorumu ya da uygulanmasına ilişkin, diğer bir Akit Taraf ile aralarında ortaya çıkmış ve görüşmeler yoluyla çözümlenmemiş herhangi bir uyuşmazlığın Uluslararası Adalet Divanı'na götürülmesini kabul etmeyecektir.

5. Tahkim mahkemesi kararlarını, işbu Anlaşmanın hükümlerine, uyuşmazlığın tarafı olan ve ülkesinde yatırımın yapıldığı Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine (kanunlar ihtilafına ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere) ve her iki Akit Tarafça kabul edilen ilgili uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak alır.

6. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcıdır. Her bir Akit Taraf verilen kararları kendi ulusal kanunları çerçevesinde yerine getirir.

MADDE 11 **Faydaların Reddi**

1. Bir Akit Taraf işbu Anlaşma'dan kaynaklanan faydaların, diğer Akit Tarafın bir şirketi olan bu Akit Tarafın bir yatırımcısına ve bu gibi bir yatırımcının yatırımlarına uygulanmasını, söz konusu şirketin kanunları çerçevesinde kurulmuş olduğu Akit Tarafın ülkesinde etkin iş faaliyetlerinin olmaması veya Akit Taraf olmayan bir Tarafın yatırımcısının veya Anlaşmanın faydalarının uygulanmasını reddeden Akit Tarafın yatırımcılarının bu şirkete sahip olması veya idare etmesi halinde reddedebilir.

2. Faydaların tanınmasını reddeden Akit Taraf, faydaların reddinden önce mümkün olduğu ölçüde, diğer Akit Tarafı haberdar edecektir.

MADDE 12 **Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü**

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç üyeli bir tahkim mahkemesine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit Taraflardan herhangi birinin belirtilen süre içinde hakemi atayamaması halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını talep edebilir.

3. Eğer her iki hakem atanmalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. Eğer, bu Madde'nin 2'inci ve 3'üncü fıkralarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Tahkim Mahkemesi Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaktır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, Tahkim Mahkemesi, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Tahkim Mahkemesi, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varacaktır. Tahkim Mahkemesi, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alacaktır. Tahkim Mahkemesi işbu Anlaşmaya dayanarak ve Akit Taraflar arasında uygulanabilir uluslararası hukuka uygun olarak karar alacaktır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargulama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Mahkemesi giderlerin daha yüksek bir oranının Akit Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 10'uncu Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuşsa ve hala mahkeme önündeyse, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulamaz. Bu durum, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurulmasını engellemez.

MADDE 13 **Yürürlüğe Girme**

1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli dâhili yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun alındığı tarihte yürürlüğe girer. Anlaşma on (10) yıllık bir dönem boyunca yürürlükte kalır ve bu Maddenin 2. fıkrasına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam eder.

2. Akit Taraflardan her biri, bir yıl öncesinden diğer Akit Tarafa yazılı bir bildirimde bulunarak ilk on yıllık dönemin sonunda veya bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Anlaşmayı feshedebilir.

3. İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Bu değişiklikler işbu Maddenin ilk fıkrasında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.

4. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya edinilen ve işbu Anlaşmanın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren bir on (10) yıl daha geçerli olmaya devam eder.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, İşbu Anlaşma Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzası bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

Mersin'de 25.09.2013 tarihinde ikişer nüsha olarak Türkçe, Fransızca ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

CİBUTİ CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Zafer ÇAĞLAYAN
Ekonomi Bakanı

Ilyas MOUSSA DAWALEH
Sanayiden Sorumlu Maliye ve Ekonomi
Bakanı

ACCORD ENTRE
LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE DE TURQUIE
ET
LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE DE DJIBOUTI
SUR
L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION RECIPROQUES
DES INVESTISSEMENTS

Le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République de Djibouti, ci-après dénommé "les parties contractantes".

Désireux de promouvoir une plus grande coopération économique entre eux, en particulier en ce qui concerne les investissements des investisseurs d'une Partie contractante sur le territoire de l'autre Partie contractante;

Reconnaissant qu'un accord sur le traitement qui sera accordé aux investisseurs stimulera la circulation des capitaux et de la technologie et le développement économique des Parties contractantes;

Convenant que le traitement juste et équitable des investissements est souhaitable, afin de maintenir un cadre stable pour les investissements et contribuera à maximiser l'utilisation efficace des ressources économiques et d'améliorer le niveau de vie; et

Convaincus que ces objectifs peuvent être atteints sans une remise en cause des réglementations générales en matière de santé, de sécurité et d'environnement faisant partie du droit du travail internationalement reconnue,

Ayant décidé de conclure un accord concernant la promotion et la protection réciproques des investissements,

Sont convenus de ce qui suit:

ARTICLE 1 Définitions

Aux fins du présent Accord;

1. Le terme « Investissement » désigne les avoirs de toute nature, en relation avec les activités commerciales, acquis dans le but d'établir des relations économiques durables sur le territoire d'une Partie contractante en conformité avec ses lois et règlements, et comprend notamment, mais non exclusivement;

(a) les biens meubles et immeubles, ainsi que tous les autres droits réels tels que les hypothèques, privilèges, nantissements et autres droits similaires tels que définis en conformité avec les lois et règlements de la Partie contractante sur le territoire duquel la propriété est située,

(b) Les retours d'investissements, créances ou autres droits ayant valeur financière liée à un investissement;

(c) actions, titres ou toute autre forme de participation dans des sociétés;

(d) les droits de propriété industrielle et intellectuelle, notamment les brevets, les dessins industriels, les procédés techniques, ainsi que des marques, les procédés techniques et le savoir-faire;

(e) les concessions commerciales accordées par la loi ou en vertu d'un contrat, y compris les concessions relatives aux ressources naturelles;

à condition que ces investissements ne soient pas dans la nature de l'acquisition d'actions ou de droits de vote s'élevant à, ou représentant au moins dix (10) pour cent d'une participation à travers des échanges d'actions qui ne sont pas couvert par le présent accord.

2. Le terme « Investisseur » désigne :

(a) Toutes personnes physiques ayant la nationalité d'une Partie contractante conformément à ses lois,

(b) les compagnies, les sociétés, les entreprises, les partenariats commerciaux constitués en vertu du droit en vigueur d'une Partie contractante et ayant leur siège social ainsi que les activités commerciales effectives sur le territoire de cette Partie contractante,

qui ont fait un investissement sur le territoire de l'autre Partie contractante.

3. Le terme « revenus » désigne les sommes produites par un investissement et comprend notamment, mais non exclusivement, les bénéfices, intérêts, plus-values, redevances, droits et dividendes.

4. Le «Territoire»;

(a) à l'égard de la République de Turquie, le territoire terrestre, les eaux intérieures, la mer territoriale et l'espace aérien au-dessus d'eux , ainsi que les zones maritimes sur lesquelles la Turquie a des droits souverains ou une juridiction aux fins de l'exploration , l'exploitation et la préservation des ressources naturelles biologiques ou non biologiques, conformément au droit international .

(b) à l'égard de la République de Djibouti, les surfaces limitées par les frontières terrestres, aériennes et maritimes relevant de la souveraineté et la juridiction des lois de la République de Djibouti et le droit international.

ARTICLE 2

Champ d'application

Le présent Accord s'applique aux investissements dans le territoire d'une Partie contractante, élaboré en conformité avec ses lois et règlements nationaux, par des investisseurs de l'autre Partie contractante, que ce soit avant ou après l'entrée en vigueur du présent Accord. Toutefois, le présent accord ne s'applique pas aux différends qui ont surgi avant son entrée en vigueur.

ARTICLE 3

Promotion et protection des investissements

1. Sous réserve de ses lois et règlements, chaque Partie contractante encouragera sur son territoire dans la mesure du possible les investissements des investisseurs de l'autre Partie contractante.

2. Les investissements des investisseurs de chacune des Parties contractantes bénéficient en tout temps d'un traitement conforme à la norme minimale du droit international de traitement, incluant un traitement juste et équitable ainsi qu'une protection et sécurité sur le territoire de l'autre Partie contractante. Aucune des Parties contractantes ne pourra en aucun cas nuire à la gestion, l'entretien, l'utilisation, l'exploitation, la jouissance, l'extension, la vente, liquidation ou de cession de ces investissements par des mesures injustifiées ou discriminatoires.

ARTICLE 4

Traitement des investissements

1. Chaque Partie contractante doit autoriser sur son territoire les investissements sur une base non moins favorable que celui accordé dans les mêmes circonstances aux investissements des investisseurs d'un Etat tiers, dans le cadre de ses lois et règlements.

2. Chaque Partie contractante accorde à ces investissements, une fois établi, un traitement non moins favorable que celui accordé dans des circonstances analogues aux investissements de ses investisseurs ou aux investisseurs d'un Etat tiers, selon le traitement le plus favorable, en ce qui concerne la gestion, l'entretien, utilisation, le fonctionnement, la jouissance, l'extension, la vente, liquidation ou de cession de l'investissement.

3. Les Parties contractantes dans le cadre de leurs législations nationales examineront avec bienveillance les demandes d'entrée et de séjour des ressortissants d'une Partie contractante qui souhaitent entrer sur le territoire de l'autre Partie contractante dans le cadre de l'élaboration et de l'exécution d'un investissement.

4. (a) Les dispositions du présent article ne peuvent être interprétées comme obligeant une Partie contractante à étendre aux investisseurs de l'autre Partie contractante le bénéfice de tout traitement , préférence ou privilège qui peut être accordé par la première Partie contractante en vertu de l' tout accord ou arrangement international concernant entièrement ou principalement la fiscalité .

(b) les dispositions relatives au traitement de la non-discrimination, au traitement national, et celle de la nation la plus favorisées du présent Accord ne s'appliquent pas à tous les avantages actuels ou futurs accordés par une Partie contractante en vertu de sa participation ou de son association avec une union douanière, économique ou monétaire union, un marché commun ou une zone de libre-échange; aux ressortissants ou des sociétés, des États membres de cette union, un marché commun ou d'une zone de libre-échange , ou de tout autre Etat tiers.

(c) Les paragraphes (1) et (2) du présent article ne s'appliquent pas à l'égard des dispositions de règlement des différends entre un investisseur et la Partie contractante hôte prévues simultanément par le présent Accord et par un autre accord international similaire auquel une des Parties contractantes est signataire.

d) Les dispositions des articles 3 et 4 du présent Accord n'oblige pas l'Etat hôte de l'investissement à accorder aux investissements des investisseurs de l'autre Partie contractante le même traitement que celui qu'elle accorde aux investissements de ses propres investisseurs en ce qui concerne l'acquisition de terres , biens immobiliers et les droits réels de ceux-ci .

ARTICLE 5

Exceptions générales

1. Aucune disposition du présent Accord ne sera interprétée comme empêchant une Partie contractante d'adopter, de maintenir, ou d'appliquer des mesures juridiques non discriminatoires :

a) conçu et appliqué pour la protection de la santé humaine, animale ou végétale ou à la santé ou à l'environnement ;

b) relative à la conservation de la vie ou de ressources naturelles épuisables non vivantes.

2. Aucune disposition du présent Accord ne peut être interprétée :

(a) exiger de toute partie contractante à fournir ou permettre l'accès à toute information dont la divulgation serait, selon lui contraire à ses intérêts essentiels de sécurité ;

(b) comme empêchant une partie contractante de prendre toutes mesures qu'elle estime nécessaires à la protection de ses intérêts essentiels de sécurité,

(i) se rapportant au trafic d'armes, de munitions et de matériel de guerre et à tout commerce d'articles, matériels, services et technologies destinés directement ou indirectement dans le but d'approvisionner un établissement militaire de sécurité ou autre ,

(ii) appliquées en temps de guerre ou autre situation d'urgence dans les relations internationales, ou

(iii) relative à la mise en œuvre de politiques nationales ou d'accords internationaux concernant la non-prolifération des armes nucléaires ou autres dispositifs nucléaires explosifs, ou

(c) comme empêchant une partie contractante de prendre des mesures en application de ses obligations en vertu de la Charte des Nations Unies pour le maintien de la paix et la sécurité internationales.

ARTICLE 6

Expropriation et indemnisation

1. Les investissements ne seront pas expropriés , nationalisés ou soumis , directement ou indirectement , à des mesures qui ont des effets similaires (ci-après dénommé expropriation), sauf pour cause d'utilité publique , d'une manière non discriminatoire , moyennant le paiement d'une indemnité prompte , adéquate et effective , et conformément à la procédure de la loi et les principes généraux du traitement prévu à l'article 4 du présent Accord .

2. Des mesures juridiques non discriminatoires élaborées et appliquées pour protéger les objectifs légitimes d'intérêt public, comme la santé, la sécurité et l'environnement, ne constituent pas une expropriation indirecte.

3. L'indemnité devra équivaloir à la valeur marchande de l'investissement exproprié avant l'expropriation a été prise ou rendue publique. L'indemnité sera versée sans retard et librement transférable comme décrit au paragraphe 2 Article 8.

4. L'indemnité est payable en une monnaie librement convertible et en cas de retard du versement d'une indemnité de retard, elle doit comporter un taux d'intérêt équivalent à l'intérêt le plus élevé sur les créances publiques dans la Partie contractante d'accueil.

ARTICLE 7
Indemnisation des pertes

1. Les investisseurs de l'une des Parties contractantes dont les investissements subissent des pertes sur le territoire de l'autre Partie contractante en raison de la guerre, d'insurrection, de troubles civils ou d'autres événements similaires se voient accorder par cette autre Partie un traitement contractant non moins favorable que celui accordé à ses propres investisseurs ou aux investisseurs d'un Etat tiers, si ce n'est le traitement le plus favorable, en ce qui concerne les mesures qu'elle adopte en ce qui concerne de telles pertes.

2. Sans préjudice du paragraphe (1) du présent article, les investisseurs d'une Partie contractante qui, dans l'une des situations visées à ce paragraphe, subissent des pertes sur le territoire de l'autre Partie contractante du fait :

(a) la réquisition de leurs biens par ses forces ou autorités ; ou

(b) la destruction de ses forces ou autorités, qui ne résulterait pas de combats ou n'aurait pas été exigée par la nécessité de la situation de leurs biens ;

Se verront accorder une restitution ou d'indemnisation dans les deux cas, doit être prompte, adéquate et effective. Ces paiements seront librement convertibles.

ARTICLE 8
Rapatriement et transfert

1. Chaque Partie contractante doit permettre de bonne foi que tous les transferts liés à un investissement soient effectués librement et sans retard dans et hors de son territoire. Ces transferts comprennent:

(a) le capital initial et les montants additionnels pour maintenir ou accroître les investissements,

(b) Les revenus,

(c) le produit de la vente ou de la liquidation de tout ou partie d'un investissement,

(d) l'indemnité prévue aux articles 6 et 7,

(e) les remboursements et les paiements d'intérêts provenant d'emprunts liés à des investissements,

(f) les salaires, traitements et autres rémunérations perçues par les ressortissants d'une Partie contractante qui ont obtenu sur le territoire de l'autre Partie contractante les permis de travail correspondants liés à un investissement,

(g) les paiements découlant d'un différend relatif aux investissements.

2. Les transferts sont effectués dans la monnaie convertible dans laquelle l'investissement a été fait ou en toute monnaie convertible, au taux de change en vigueur à la date du transfert, sauf accord contraire avec l'investisseur et la Partie contractante hôte.

3. Lorsque, dans des circonstances exceptionnelles, les paiements et les mouvements de capitaux causent ou menacent de causer des graves difficultés de balance des paiements, chaque Partie contractante peut restreindre temporairement les transferts, à condition que de telles restrictions soient imposées sur une base non discriminatoire et en bonne foi.

ARTICLE 9

Subrogation

1. Si l'une des Parties contractantes dispose d'une assurance publique ou d'un fonds de garantie pour protéger les investissements de ses propres investisseurs contre les risques non commerciaux, et si un investisseur de cette Partie contractante y a souscrit, toute subrogation de l'assureur en vertu du contrat d'assurance conclu entre cet investisseur et l'assureur, doivent être reconnus par l'autre Partie contractante.

2. L'assureur a droit par subrogation d'exercer les droits et faire valoir les créances dudit investisseur et assume les obligations liées à l'investissement. Les droits et prétentions subrogés ne doivent pas dépasser les droits ou revendications initiales de l'investisseur.

3. Différends entre une Partie contractante et un assureur seront réglés conformément aux dispositions de l'article 10 du présent Accord.

ARTICLE 10

Règlement des différends entre une Partie contractante et des investisseurs de l'autre Partie contractante

1. Les différends entre l'une des Parties contractantes et un investisseur de l'autre Partie contractante, dans le cadre de son investissement, doivent être notifiés par écrit, y compris des informations détaillées, par l'investisseur à la Partie contractante destinataire de l'investissement. Autant que possible, l'investisseur et la partie contractante concernée s'efforcent de régler ces différends par des consultations et des négociations de bonne foi.

2. Si ces différends, ne peuvent être réglés de cette manière dans les six (6) mois suivant la date de la notification écrite visée au paragraphe 1, les litiges peuvent être soumis, et l'investisseur peut choisir, entre:

(a) la juridiction compétente de la Partie contractante sur le territoire de laquelle l'investissement a été fait,

ou

(b) sous réserve de l'alinéa 4 (a) et (b) du présent article, à:

(i) le Centre international pour le règlement des différends relatifs aux investissements (CIRDI), institué par la « Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats et ressortissants d'autres Etats », à condition que les deux Parties contractantes deviennent signataires de la présente Convention,

(ii) le Centre en vertu des règles régissant le Mécanisme supplémentaire pour l'administration de procédures par le Secrétariat du Centre si la Partie contractante de l'investisseur ou la partie contractante, partie au litige, mais pas les deux, est partie à la Convention du CIRDI,

(iii) un tribunal arbitral ad hoc établi en vertu du Règlement d'arbitrage de procédure de la Commission des Nations Unies pour le droit commercial international (CNUDCI), ou,

(iv) la Cour d'arbitrage de la Chambre de Commerce Internationale de Paris.

3. Une fois que l'investisseur a soumis le différend à l'une ou l'autre des forums de règlement des différends visés au paragraphe 2 du présent article, le choix de l'un de ces forums sera définitif.

4. Nonobstant les dispositions du paragraphe 2 du présent article;

(a) selon les litiges découlant directement des activités d'investissement qui ont obtenu l'autorisation nécessaire, s'il ya une autorisation nécessaire , en conformité avec la législation pertinente de la Partie contractante hôte des capitaux étrangers , et qui a effectivement démarré doivent être soumis à la juridiction du Centre international pour le règlement des différends relatifs aux investissements (CIRDI) ou tout autre mécanisme international de règlement des différends , comme convenu par les parties contractantes;

(b) les différends, liés à la propriété et des droits réels sur les biens immobiliers se trouvant sur le territoire de la Partie contractante hôte sont totalement sous la juridiction des tribunaux de la Partie contractante hôte et donc ne doivent pas être soumis à la compétence du Centre international pour règlement des différends relatifs aux Investissements (CIRDI) ou tout autre mécanisme international de règlement des différends;

(c) En application de l'article 64 de la « Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats et ressortissants d'autres Etats», la disposition suivante s'applique:

La République de Turquie ne doit pas accepter le renvoi de tous les litiges entre la République de Turquie et tout autre Etat contractant concernant l'interprétation ou l'application de la " Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats et ressortissants d'autres Etats», qui n'est pas réglé par voie de négociation, à la Cour Internationale de Justice.

5. Le tribunal arbitral prend ses décisions conformément aux dispositions du présent Accord, les lois et règlements de la Partie contractante en cause dans le différend sur le territoire de

laquelle l'investissement est réalisé (y compris ses règles de conflit de lois) et les principes pertinents du droit international accepté par les deux Parties contractantes.

6. Les sentences arbitrales sont définitives et contraignantes pour toutes les parties en litige. Chaque Partie contractante s'engage à exécuter la sentence conformément à sa législation nationale.

ARTICLE 11 **Refus des avantages**

1. Une Partie contractante peut refuser les avantages du présent accord à un investisseur de l'autre Partie contractante qui est une société de cette autre Partie contractante et aux investissements de cet investisseur si la société n'a pas d'activité commerciale effective sur le territoire de la Partie contractante dont elle est légalement constituée ou gérée, et les investisseurs d'une Partie non-contractante ou les investisseurs de la Partie contractante qui détiennent ou contrôlent l'entreprise .

2.' La Partie contractante qui rejette les avantages à un investisseur, doit dans la mesure du possible en aviser l'autre Partie contractante avant de refuser les avantages.

ARTICLE 12 **Le règlement des différends entre les Parties contractantes**

1. Les Parties contractantes doivent s'efforcer en bonne foi et dans un esprit de coopération à trouvé une solution rapide et équitable à tout différend entre eux concernant l'interprétation ou l'application du présent Accord. À cet égard, les Parties contractantes conviennent d'engager des négociations directes et significatives pour arriver à de telles solutions. Si les Parties contractantes ne parviennent pas à un accord dans les six (6) mois après le début des conflits entre elles par le biais de la procédure qui précède, les différends peuvent être soumis, à la demande de l'une des Parties contractantes, à un tribunal arbitral composé de trois membres.

2. Dans les deux (2) mois suivant la réception d'une demande, chaque Partie contractante désigne un arbitre. Les deux arbitres choisissent un troisième arbitre comme président, qui est un ressortissant d'un Etat tiers. Dans le cas où l'une des Parties contractantes n'arrive pas à nommé un arbitre dans le délai imparti, l'autre Partie contractante peut demander au Président de la Cour internationale de Justice de procéder à la nomination.

3. Si les deux arbitres ne peuvent se mettre d'accord sur le choix du président dans les deux (2) mois après leur nomination, le président sera nommé, à la demande d'une Partie contractante, par le Président de la Cour internationale de Justice.

4. Si , dans les cas prévus aux paragraphes (2) et (3) du présent article, le Président de la Cour internationale de Justice est empêché d'exercer son mandat ou s'il est ressortissant de l' autre Partie contractante , la désignation est faite par le Vice-président , et si le vice-président est

empêché d'exercer son mandat ou s'il est ressortissant de l'une des Parties contractantes, la nomination est faite par le membre le plus ancien de la Cour qui n'est pas un ressortissant de l'un ou l'autre Partie contractante .

5. Le tribunal dispose de trois (3) mois à compter de la date de la sélection du président de pour s'entendre sur des règles de procédure en conformité avec les autres dispositions du présent Accord. En l'absence d'un tel accord, le tribunal doit demander au Président de la Cour internationale de Justice de désigner des règles de procédure, en tenant compte des règles généralement reconnues de la procédure arbitrale internationale.

6. Sauf convention contraire, toutes les observations doivent être faites ainsi que toutes les audiences doivent être terminées dans les huit (8) mois suivant la date de sélection du Président, et le tribunal doit rendre sa décision dans les deux (2) mois après la date des conclusions finales ou la date de la clôture de l'audience, si elle est postérieure . Le tribunal arbitral prend ses décisions, qui seront finales et sans appel, à la majorité des voix. Tribunal arbitral prendra sa décision sur la base du présent Accord et conformément au droit international applicable entre les Parties contractantes.

7. Les dépenses engagées par le président, les autres arbitres et autres couts de procédure seront payés à parts égales par les Parties contractantes. Le tribunal peut toutefois, à sa discrétion, décider qu'une proportion plus élevée des frais soit à la charge de l'une des Parties contractantes.

8. Un différend ne peut être soumis à un tribunal arbitral international en vertu des dispositions du présent article, si un différend portant sur la même question a été portée devant un autre tribunal arbitral international en vertu des dispositions de l'article 10 et est toujours devant le tribunal. Cela ne nuira pas à l'engagement des négociations directes et sérieuses entre les deux Parties contractantes.

ARTICLE 13 **Entrée en vigueur**

1. Le présent Accord entrera en vigueur à la date de la réception de la dernière notification par les Parties contractantes, par écrit et par la voie diplomatique, l'accomplissement des procédures juridiques internes respectives nécessaires à cet effet. Il restera en vigueur pour une période de dix (10) ans et restera en vigueur sauf dénonciation effectuée conformément au paragraphe 2 du présent article.

2. Chacune des Parties contractantes peut, en donnant une année préavis écrit à l'autre Partie contractante, dénoncer le présent accord à la fin de la période initiale de dix ans ou à toute date ultérieure.

3. Le présent Accord peut être amendé par consentement mutuel écrit des Parties contractantes à tout moment. Les modifications entrent en vigueur conformément à la même procédure juridique prévue au premier alinéa du présent article.

4. En ce qui concerne les investissements effectués ou acquis avant la date de résiliation du présent Accord et à laquelle le présent Accord s'applique par ailleurs, les dispositions de tous les autres articles du présent Accord continueront à s'appliquer pendant une nouvelle période de dix (10) ans à compter de la date de résiliation.

EN FOI DE QUOI, les représentants soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Accord.

FAIT à Mersin le 25 / 09 / 2013 dans les langues turques, en français et en anglais, tous les textes faisant également foi.

En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaudra.

**AU NOM DU GOUVERNEMENT DE
LA REPUBLIQUE DE TURQUIE**

**AU NOM DU GOUVERNEMENT DE
LA REPUBLIQUE DE DJIBOUTI**

Zafer ÇAĞLAYAN
Ministre de l'Economie

Ilyas MOUSSA DAWALEH
Ministre de l'Economie, Finances
Charge de l'Industrie

AGREEMENT BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF DJIBOUTI
CONCERNING
THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF
INVESTMENTS

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Djibouti, hereinafter referred to as "the Contracting Parties".

Desiring to promote greater economic cooperation between them, particularly with respect to investment by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded such investment will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Contracting Parties;

Agreeing that fair and equitable treatment of investments is desirable in order to maintain a stable framework for investment and will contribute to maximizing effective utilization of economic resources and improve living standards; and

Convinced that these objectives can be achieved without relaxing health, safety and environmental measures of general application as well as internationally recognized labor rights,

Having resolved to conclude an agreement concerning the reciprocal promotion and protection of investments,

Have agreed as follows:

ARTICLE 1

Definitions

For the purpose of this Agreement;

1. The term "investment" means every kind of asset, connected with business activities, acquired for the purpose of establishing lasting economic relations in the territory of a Contracting Party in conformity with its laws and regulations, and shall include in particular, but not exclusively:

(a) movable and immovable property, as well as any other rights as mortgages, liens, pledges and any other similar rights as defined in conformity with the laws and regulations of the Contracting Party in whose territory the property is situated,

(b) reinvested returns, claims to money or any other rights having financial value related to an investment;

(c) shares, stocks or any other form of participation in companies;

(d) industrial and intellectual property rights, in particular patents, industrial designs, technical processes, as well as trademarks, goodwill and know-how;

(e) business concessions conferred by law or by contract, including concessions related to natural resources;

provided that such investments are not in the nature of acquisition of shares or voting power amounting to, or representing of, less than ten (10) percent of a company through stock exchanges which shall not be covered by this Agreement.

2. The term "investor" means:

(a) natural persons having the nationality of a Contracting Party according to its laws,

(b) companies, corporations, firms, business partnerships incorporated or constituted under the law in force of a Contracting Party and having their registered offices together with effective business activities in the territory of that Contracting Party,

who have made an investment in the territory of the other Contracting Party.

3. The term "returns" means the amounts yielded by an investment and includes in particular, though not exclusively, profit, interest, capital gains, royalties, fees and dividends.

4. The "territory" means;

(a) in respect of the Republic of Turkey; the land territory, internal waters, the territorial sea and the airspace above them, as well as the maritime areas over which Turkey has sovereign rights or jurisdiction for the purpose of exploration, exploitation and preservation of natural resources whether living or non-living, pursuant to international law.

(b) in respect of the Republic of Djibouti; the surfaces limited by the land, air and sea borders under the sovereignty and jurisdiction of the legislations of the Republic of Djibouti and the international law.

ARTICLE 2

Scope of Application

This Agreement shall apply to investments in the territory of one Contracting Party, made in accordance with its national laws and regulations, by investors of the other Contracting Party, whether prior to, or after the entry into force of the present Agreement. However, this Agreement shall not apply to any disputes that have arisen before its entry into force.

ARTICLE 3

Promotion and Protection of Investments

1. Subject to its laws and regulations, each Contracting Party shall in its territory promote as far as possible investments by investors of the other Contracting Party.

2. Investments of investors of each Contracting Party shall at all times be accorded treatment in accordance with international law minimum standard of treatment, including fair and equitable treatment and full protection and security in the territory of the other Contracting Party. Neither Contracting Party shall in any way impair the management, maintenance, use, operation, enjoyment, extension, sale, liquidation or disposal of such investments by unreasonable or discriminatory measures.

ARTICLE 4

Treatment of Investments

1. Each Contracting Party shall admit in its territory investments on a basis no less favourable than that accorded in like circumstances to investments of investors of any third State, within the framework of its laws and regulations.

2. Each Contracting Party shall accord to these investments, once established, treatment no less favourable than that accorded in like circumstances to investments of its investors or to investments of investors of any third State, whichever is the most favourable, as regards the management, maintenance, use, operation, enjoyment, extension, sale, liquidation or disposal of the investment.

3. The Contracting Parties shall within the framework of their national legislation give favorable consideration to applications for the entry and sojourn of nationals of either Contracting Party who wish to enter the territory of the other Contracting Party in connection with the making and carrying through of an investment.

4. (a) The Provisions of this Article shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege which may be extended by the former Contracting Party by virtue of any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation.

(b) The non-discrimination, national treatment and most-favored nation treatment provisions of this Agreement shall not apply to all actual or future advantages accorded by either Contracting Party by virtue of its membership of, or association with a customs, economic or monetary union, a common market or a free trade area; to nationals or companies of its own, of Member States of such union, common market or free trade area, or of any other third State.

(c) Paragraphs (1) and (2) of this Article shall not apply in respect of dispute settlement provisions between an investor and the hosting Contracting Party laid down simultaneously by this Agreement and by another similar international agreement to which one of the Contracting Parties is signatory.

d) The provisions of Article 3 and 4 of this Agreement shall not oblige the hosting Contracting Party to accord investments of investors of the other Contracting Party the same treatment that it accords to investments of its own investors with regard to acquisition of land, real estates, and real rights thereof.

ARTICLE 5

General Exceptions

1. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent a Contracting Party from adopting, maintaining, or enforcing any non-discriminatory legal measures:

a) designed and applied for the protection of human, animal or plant life or health, or the environment;

b) related to the conservation of living or non-living exhaustible natural resources.

2. Nothing in this Agreement shall be construed:

(a) to require any Contracting Party to furnish or allow access to any information the disclosure of which it determines to be contrary to its essential security interests;

(b) to prevent any Contracting Party from taking any actions that it considers necessary for the protection of its essential security interests,

(i) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and to such traffic and transactions in other goods, materials, services and technology undertaken directly or indirectly for the purpose of supplying a military or other security establishment,

- (ii) taken in time of war or other emergency in international relations, or
 - (iii) relating to the implementation of national policies or international agreements respecting the non-proliferation of nuclear weapons or other nuclear explosive devices; or
- (c) to prevent any Contracting Party from taking action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

ARTICLE 6

Expropriation and Compensation

1. Investments shall not be expropriated, nationalized or subject, directly or indirectly, to measures of similar effects (hereinafter referred as expropriation) except for a public purpose, in a non-discriminatory manner, upon payment of prompt, adequate and effective compensation, and in accordance with due process of law and the general principles of treatment provided for in Article 4 of this Agreement.
2. Non-discriminatory legal measures designed and applied to protect legitimate public welfare objectives, such as health, safety and environment, do not constitute indirect expropriation.
3. Compensation shall be equivalent to the market value of the expropriated investment before the expropriation was taken or became public knowledge. Compensation shall be paid without delay and be freely transferable as described in paragraph 2 Article 8.
4. Compensation shall be payable in a freely convertible currency and in the event that payment of compensation is delayed, it shall include an interest rate equivalent to the highest interest paid on public claims in the hosting Contracting Party.

ARTICLE 7

Compensation for Losses

1. Investors of either Contracting Party whose investments suffer losses in the territory of the other Contracting Party owing to war, insurrection, civil disturbance or other similar events shall be accorded by such other Contracting Party treatment no less favourable than that accorded to its own investors or to investors of any third State, whichever is the most favourable treatment, as regards any measures it adopts in relation to such losses.
2. Without prejudice to paragraph (1) of this Article, investors of one Contracting Party who in any of the situations referred to in that paragraph suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:
 - (a) requisitioning of their property by its forces or authorities; or
 - (b) destruction of their property by its forces or authorities, which was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation;

shall be accorded restitution or compensation which in either case shall be prompt, adequate and effective. Resulting payments shall be freely convertible.

ARTICLE 8

Repatriation and Transfer

1. Each Contracting Party shall permit in good faith all transfers related to an investment to be made freely and without delay into and out of its territory. Such transfers include:

- (a) the initial capital and additional amounts to maintain or increase investment,
- (b) returns,
- (c) proceeds from the sale or liquidation of all or any part of an investment,
- (d) compensation pursuant to Article 6 and 7,
- (e) reimbursements and interest payments deriving from loans in connection with investments,
- (f) salaries, wages and other remunerations received by the nationals of one Contracting Party who have obtained in the territory of the other Contracting Party the corresponding work permits related to an investment,
- (g) payments arising from an investment dispute.

2. Transfers shall be made in the convertible currency in which the investment has been made or in any convertible currency at the rate of exchange in force at the date of transfer, unless otherwise agreed by the investor and the hosting Contracting Party.

3. Where, in exceptional circumstances, payments and capital movements cause or threaten to cause serious balance of payments difficulties, each Contracting Party may temporarily restrict transfers, provided that such restrictions are imposed on a non-discriminatory and in good faith basis.

ARTICLE 9

Subrogation

1. If one of the Contracting Parties has a public insurance or guarantee scheme to protect investments of its own investors against non-commercial risks, and if an investor of this Contracting Party has subscribed to it, any subrogation of the insurer under the insurance contract between this investor and the insurer, shall be recognized by the other Contracting Party.

2. The insurer is entitled by virtue of subrogation to exercise the rights and enforce the claims of that investor and shall assume the obligations related to the investment. The subrogated rights or claims shall not exceed the original rights or claims of the investor.

3. Disputes between a Contracting Party and an insurer shall be settled in accordance with the provisions of Article 10 of this Agreement.

ARTICLE 10

Settlement of Disputes Between One Contracting Party and Investors of the Other Contracting Party

1. Disputes between one of the Contracting Parties and an investor of the other Contracting Party, in connection with his or her investment, shall be notified in writing, including detailed information, by the investor to the recipient Contracting Party of the investment. As far as possible, the investor and the concerned Contracting Party shall endeavor to settle these disputes by consultations and negotiations in good faith.

2. If these disputes, cannot be settled in this way within six (6) months following the date of the written notification mentioned in paragraph 1, the disputes can be submitted, as the investor may choose, to:

(a) the competent court of the Contracting Party in whose territory the investment has been made,

or

(b) except as provided under paragraph 4 (a) and (b) of this Article, to:

(i) the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) set up by the " Convention on Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of other States", provided that both Contracting Parties become signatories of this Convention,

(ii) the Center under the rules governing the Additional Facility for the Administration of Proceedings by the Secretariat of the Center if the Contracting Party of the investor or the Contracting Party, party to the dispute, but not both, is a party to the ICSID Convention,

(iii) an ad hoc arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of Procedure of the United Nations Commission for International Trade Law (UNCITRAL), or

(iv) the Court of Arbitration of the Paris International Chamber of Commerce.

3. Once the investor has submitted the dispute to one or the other of the dispute settlement forums mentioned in paragraph 2 of this Article, the choice of one of these forums shall be final.

4. Notwithstanding the provisions of paragraph 2 of this Article;

(a) only the disputes arising directly out of investment activities which have obtained necessary permission, if there is any permission required, in conformity with the relevant legislation of the host Contracting Party on foreign capital, and that effectively started shall be subject to the jurisdiction of the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) or any other international dispute settlement mechanism as agreed upon by the Contracting Parties;

(b) the disputes, related to the property and real rights upon the real estates within the territory of the host Contracting Party are totally under the jurisdiction of courts of the host Contracting Party and therefore shall not be submitted to jurisdiction of the International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) or any other international dispute settlement mechanism; and

(c) In the implementation of Article 64 of the "Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States", the following provision shall apply:

The Republic of Turkey shall not accept the referral of any disputes arising between the Republic of Turkey and any other Contracting State concerning the interpretation or application of "Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States", which is not settled by negotiation, to the International Court of Justice.

5. The arbitral tribunal shall take its decisions in accordance with the provisions of this Agreement, the laws and regulations of the Contracting Party involved in the dispute on which territory the investment is made (including its rules on the conflict of laws) and the relevant principles of international law as accepted by both Contracting Parties.

6. The arbitration awards shall be final and binding for all parties in dispute. Each Contracting Party commits itself to execute the award according to its national law.

ARTICLE 11

Denial of Benefits

1. A Contracting Party may deny the benefits of this Agreement to an investor of the other Contracting Party that is a company of such other Contracting Party and to investments of such investor if the company has no effective business activities in the territory of the Contracting Party under whose law it is constituted or organized, and investors of a non-Contracting Party or investors of the denying Contracting Party, own or control the company.

2. The denying Contracting Party shall, to the extent practicable, notify the other Contracting Party before denying the benefits.

ARTICLE 12

Settlement of Disputes Between The Contracting Parties

1. The Contracting Parties shall seek in good faith and a spirit of cooperation a rapid and equitable solution to any dispute between them concerning the interpretation or application of this Agreement. In this regard, the Contracting Parties agree to engage in direct and meaningful negotiations to arrive at such solutions. If the Contracting Parties cannot reach an agreement within six (6) months after the beginning of disputes between themselves through the foregoing procedure, the disputes may be submitted, upon the request of either Contracting Party, to an arbitral tribunal of three members.
2. Within two (2) months of receipt of a request, each Contracting Party shall appoint an arbitrator. The two arbitrators shall select a third arbitrator as Chairman, who is a national of a third State. In the event either Contracting Party fails to appoint an arbitrator within the specified time, the other Contracting Party may request the President of the International Court of Justice to make the appointment.
3. If both arbitrators cannot reach an agreement about the choice of the Chairman within two (2) months after their appointment, the Chairman shall be appointed upon the request of either Contracting Party by the President of the International Court of Justice.
4. If, in the cases specified under paragraphs (2) and (3) of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the Vice-President, and if the Vice-President is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Contracting Party, the appointment shall be made by the most senior member of the Court who is not a national of either Contracting Party.
5. The tribunal shall have three (3) months from the date of the selection of the Chairman to agree upon rules of procedure consistent with the other provisions of this Agreement. In the absence of such agreement, the tribunal shall request the President of the International Court of Justice to designate rules of procedure, taking into account generally recognized rules of international arbitral procedure.
6. Unless otherwise agreed, all submissions shall be made and all hearings shall be completed within eight (8) months of the date of selection of the Chairman, and the tribunal shall render its decision within two (2) months after the date of the final submissions or the date of the closing of the hearings, whichever is later. The arbitral tribunal shall reach its decisions, which shall be final and binding, by a majority of votes. Arbitral Tribunal shall reach its decision on the basis of this Agreement and in accordance with international law applicable between the Contracting Parties.
7. Expenses incurred by the Chairman, the other arbitrators, and other costs of the proceedings shall be paid for equally by the Contracting Parties. The tribunal may, however, at its discretion, decide that a higher proportion of the costs be paid by one of the Contracting Parties.

8. A dispute shall not be submitted to an international arbitral tribunal under the provisions of this Article, if a dispute on the same matter has been brought before another international arbitral tribunal under the provisions of Article 10 and is still before the tribunal. This will not impair the engagement in direct and meaningful negotiations between both Contracting Parties.

ARTICLE 13

Entry into Force

1. This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last notification by the Contracting Parties, in writing and through diplomatic channels, of the completion of the respective internal legal procedures necessary to that effect. It shall remain in force for a period of ten (10) years and shall continue in force unless terminated in accordance with paragraph 2 of this Article.

2. Either Contracting Party may, by giving one year's prior written notice to the other Contracting Party, terminate this Agreement at the end of the initial ten-year period or at any time thereafter.

3. This Agreement may be amended by mutual written consent of the Contracting Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the same legal procedure prescribed under the first paragraph of the present Article.

4. With respect to investments made or acquired prior to date of termination of this Agreement and to which this Agreement otherwise applies, the provisions of all of the other Articles of this Agreement shall thereafter continue to be effective for a further period of ten (10) years from such date of termination.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE in duplicate at Mersin on 25/09/2013 in the Turkish, French and English languages, all texts being equally authentic.

In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF TURKEY**

**FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF DJIBOUTI**

Zafer ÇAĞLAYAN
Minister of Economy

Ilyas MOUSSA DAWALEH
Minister of Economy, Finances
in charge of Industry